

Western Cape
Government

Education

FOR YOU

Lewensoriëntering

Graad 11

Hersieningsboekie

2026

Kwartaal 1

Caring
Ukukhathala
Sorgsaam

Accountability
Ukuthwala uxanduva
Aanspreeklikheid

Competence
Ukusebenza ngobuchule
Bevoegdheid

Integrity
Intembeko
Integriteit

Innovation
Ukwenza okutsha
Vernuwung

Responsiveness
Ukusabela
ngexesha elililo
Reageer

Liewe Graad 11-leerling

Welkom by 'n opwindende reis van groei en selfontdekking! Hierdie boek is spesiaal ontwerp om jou te help terwyl jy deur Graad 11 Lewensoriëntering gaan. Dit gaan oor om te leer oor jouself, positiewe verhoudings te bou en betrokke te raak by belangrike sake in die samelewing.

Elke hoofstuk in hierdie boek is gemik om jou te help groei en sterker te word. Dit kan jou help om meer te leer, jou sienings te verbreed en jou te help om te ontwikkel as 'n persoon. Dit kan jou ook help om goed te doen in die skool en om jou lewe beter te verstaan.

Geniet die reis en gebruik hierdie boek as 'n gids terwyl jy na sukses streef in jou studies en persoonlike groei. Ek wens jou baie sterkte toe met alles wat voorlê!

"Neem elke uitdaging as 'n geleentheid om te groei, want in elke hindernis lê 'n les wat wag om geleer te word. Jou reis in die lewe gaan nie daaroor om probleme te vermy nie, maar om hulle met moed en vasberadenheid in die gesig te staar. Glo in jouself, bly gefokus en moet nooit die krag van jou potensiaal onderskat nie. Laat u optrede hierdie jaar gelei word deur die oortuiging dat u in staat is om grootheid te bereik."

DIE DOEL VAN HIERDIE HERSIENINGSPAKKET IS OM JOU TE HELP OM DIE INHOUD WAT GEDEK WORD SAAM TE SIT, TE HERSIEN EN NATUURLIK OM JOU TE HELP VOORBEREI VIR DIE FORMELE ASSESSERING, OF DIT NOU 'N TAAK OF TOETS IS.

Die Assesseringsprogram vir jou Graad 11-jaar is soos volg:

KWARTAAL	ASSESSERINGS-TAAK	PUNTE PER KWARTAAL		JAAR %	
		REKORDERING	RAPPORTERING	GEWIG	
1	Brongebaseerde Taak	90	100	27.5%	60%
	LOT	10		5%	
2	Gekontroleerde Toets	100	100	35%	
3	Projek	90	100	27.5%	
	LOT	10		5%	
4	Finale Eksamen	100	100	40%	40%
FINALE TOTAAL		400	400		100 %

ONTHOU:

Aan die einde van elke les is daar aktiwiteite en eksamentipe vrae.

Gebruik dit saam met hierdie vrae om te hersien, te hersien en te hersien!

(Madeline G: 2023)

Die volgende lys is net om jou te herinner aan die betekenis

**Maak seker
dat jy hulle
ken**

van die aksiewerkwoorde/ instruksiewoorde wat in
toetse/take/eksamens.

L1 en L 2 (lae orde)		L3 en L 4 (middelorde)		L5 en L 6 (hoë orde)	
Onthou	Verstaan	Toepas	Analiseer	Evalueer	Skep
Vertoon geheue van voorheen aangeleerde materiaal deur feite, basiese konsepte te herroep; en antwoorde	Demonstreer begrip van feite en idees deur: te organiseer, te vergelyk, te vertaal, te interpreteer, beskrywings te gee en hoofidees te noem.	Los probleme op na nuwe situasies deur verworwe kennis, feitetegniese en reëls op 'n ander manier toe te pas.	Ondersoek en verdeel inligting in dele deur redes of oorsake te identifiseer. Maak afleiding en vind bewyse om veralgemenings te ondersteun.	Bied menings aan en verdedig dit deur uitsprake te maak oor inligting, geldigheid van idees of kwaliteit van werk gebaseer op 'n stel kriteria	Stel inligting op 'n ander manier saam deur elemente in 'n nuwe patroon te kombineer of 'n alternatiewe oplossing voor te stel
Kies Definieer Vind Hoe Lys Pas Naam Vereenselwig Kies Wat Wanneer Waar Wat Wat Hoekom	Klassifiseer Vergelyk Kontras Verduidelik Illustreer Lig uit Opsommend Lei af Vereenselwig Wys Demonstreer	Toepassing Kies Ontwikkel Identifiseer Onderhoud Bou Verslag Verander Gevolgtrekking Demonstreer Bespreek Verduidelik Illustreer Interpreteer verslag Kontroleer Opsommend Vertel Berei Wys	Ontleed Aanvaar Kategoriseer Klassifiseer Vergelyk Kontrasteer Gevolgtrekking Onderskei Ondersoek Lei af	Toepassing Beoordeel Assesseer Vergelyk Gevolgtrekking Oorweeg Kritiseer Besluit Verdedig Bepaal Evalueer Verduidelik Interpreteer Regter Regverdig Beveel Ondersteuning Argumenteer	Verander Kies Kombineer Stel saam Skryf Bou Skep Ontwikkel Brei uit Dink Verbeter Plan Voorspel Stel Los Veronderstel Produseer

ONTWIKKEL

Hierdie foto deur onbekende outeur is gelisensieer onder CC BY-SA-NC

VRAAG 1

- 1.1 Gee die definisie van doelwitte en noem DRIE redes waarom doelwitstelling belangrik is vir persoonlike ontwikkeling. (1 + 3) (4)
- 1.2 Onderskei tussen deursettingsvermoë en volharding. (2 x 2) (4)
- 1.3 Noem VIER maniere hoe die media die waardes wat jy in verhoudings het, kan beïnvloed. (4 x 1) (4)
- 1.4 Bespreek faktore in romantiese verhoudings wat nadelig kan wees vir 'n persoon se welstand. (4 x 2) (8)
- 1.5 Bespreek krities hoe doelwitte wat jou waardes weerspieël kan bydra tot 'n gevoel van vervulling en 'n duidelike lewensdoel? (2 x 4) (8)

VRAAG 2

- 2.1 Bespreek DRIE redes waarom jou digitale voetspoor vir jou skadelik kan wees wanneer jy vir 'n werk aansoek doen. (3x2) (6)
- 2.2 Identifiseer EEN reg, verantwoordelikheid en optrede wanneer verhoudings oor sosiale media bou. (3x1) (3)
- 2.3 Watter raad sal jy as graad 11-leerder wat die sosiale uitdagings van graad 8 oorleef het, gee aan iemand wat gevra is om naakfoto's te stuur. (2x2) (4)
- 2.4 Beskryf TWEE soorte sosialemediaplatforms wat tieners sou gebruik. Sluit voorbeelde in van hoe tieners hierdie platforms gebruik om verhoudings te bou. (2x2)(4)

VRAAG 3

3.1 Gee EEN woord/term vir ELKEEN van die volgende beskrywings. Skryf net die woord/term langs die vraagnommer.

3.1.1 'n Skoolverlatingskwalifikasie in Suid-Afrika, algemeen bekend as die matrieksertifikaat.

3.1.2 Assesserings vir eerstejaar-aansoekers na hoër onderwysinstellings, ontwerp om 'n skrywer se vermoë te meet om begrip van Akademiese Geletterdheid, Kwantitatiewe Geletterdheid en Wiskunde oor te dra.

3.1.3 Die puntestelsel wat deur tersiêre instellings gebruik word om te bereken of jou matriekuitslae aan 'n spesifieke kursus se toelatingsvereistes voldoen.

3.1.4 'n Amptelike dokument wat deur 'n opvoedkundige instelling toegeken word om te bewys dat iemand 'n studierigting suksesvol voltooi het.

3.1.5 'n Beroepsvaardigheidsopleidingsorganisasie in Suid-Afrika wat verantwoordelik is vir die bestuur en skepping van leerderskappe, internskappe, eenheidsgebaseerde vaardigheidsprogramme en vakleerlingskappe (5x1) (5)

3.2 Verduidelik hoe 'n internskap verskil van 'n beurs. (2x2) (4)

3.3. Verduidelik hoe 'n internskap verskil van 'n leerderskap. (3x2) (6)

3.4 Verskaf 'n graad 11-leerder DRIE tipes etiese gedrag wat hulle moet toon wanneer hulle in 'n internskap-, leerderskap- of beursprogram is. (3x2) (6)

Bestudeer die volgende uitslae van 'n graad 12-leerder en beantwoord die vrae wat volg:

Engels Huistaal	81%
Afrikaans Eerste Addisionele Taal	21%
Wiskunde	55%
Rekeningkunde	75%
Besigheidstudies	70%
Fisiese Wetenskap	28%
Lewensoriëntering	83%

3.4 Verduidelik die tipe slaag wat hierdie leerder behaal. (1x2) (2)

3.5 Verduidelik aan die leerder die verskil tussen 'n universiteitskwalifikasie en 'n kwalifikasie aan 'n TVET-kollege. (2x2) (4)

VRAAG 4

Finansasies en Verdere studies:

Om by 'n tersiêre instelling te studeer is 'n duur besigheid, en die meeste Suid-Afrikaanse studente het finansiële hulp nodig om dit te doen. Om 'n beurs van 'n organisasie te kry, is dikwels die enigste manier om studente vir verdere studies na graad 12 te befonds.

4.1 Bestudeer die bostaande prente en beantwoord die volgende vrae:

4.1.1 In Prent A, verduidelik wat die skêr en die woord 'Begroting' verteenwoordig.

4.1.2 In Prent B, verduidelik die term 'Beurs.'

- 4.1.3 In Prent A, sien jy 'n hoed en die geld. Wat is die betekenis daarvan?
- 4.1.4 Waarvoor kan 'n student aansoek doen as hulle nie 'n beurs kry nie. (4x2)(8)
- 4.2 Wanneer 'n leerder besluit om 'n oorbruggingsjaar te neem weens die gebrek aan geld, verduidelik **TWEE** strategieë wat gebruik kan word om dit finansiële voor te berei, om die jaar daarna toe te pas. (2x2)(4)
- 4.3 Wanneer om 'n beurs aansoek gedoen word, word daar van die student verwag om 'n motiveringsbrief aan ondersteun die aansoekvorm. Noem en verduidelik **DRIE** belangrike feite wat jy sal die bursa inlig oor om jou kanse om suksesvol te wees in jou te versterk aansoek. (3x2)(6)
- 4.4 Noem en verduidelik **TWEE** maandelike befondsings geleenthede waarna studente kan soek verseker dat hulle vir finansiële bystand oorweeg word om verder te studeer. (2x3)(6)

DEMOKRASIE EN MENSEREGTE

VRAAG 5

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

DEMOKRASIE EN MENSEREGTE

Suid-Afrika het kenmerkende politieke skuiwe ervaar na die 2024 Nasionale Verkiesings wat koalisieregerings tot gevolg gehad het op nasionale en provinsiale vlak. Terselfdertyd het gemeenskappe volgehou om gemeenskapsdiens proteste te hou, petisies in te dien en in voorspraak en lobbywerk inisiatiewe om aanspreeklikheid en deursigtigheid van die plaaslike regering te vereis.

[Bron: www.elections.sabc.co.za. Toegang verkry op 14 Februarie 2026.]

- 5.1 Definieer die term *deursigtigheid* in 'n demokratiese samelewing. (1 x 2) (2)
- 5.2 Verduidelik TWEE maniere waarin lobbywerk die besluitneming van die regering op plaaslike regeringsvlak te beïnvloed. (2 x 4) (8)

5.3 Evalueer of voorspraak 'n effektiewe instrument is om aanspreeklikheid in plaaslike regeringsdienslewering te verseker. (2 x 4) (8)

VRAAG 1

1.1 Gee die definisie van doelwitte en noem DRIE redes waarom doelwitstelling belangrik is vir persoonlike ontwikkeling. (1 + 3) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN punt vir die korrekte definisie en EEN punt elk om DRIE redes

Definisie:

Doelwitte is spesifieke, meetbare pogings wat 'n individu binne 'n vasgestelde tydraamwerk wil bereik. ✓

Dit dien as teikens of mylpale ✓ waarop pogings gerig word.

DRIE REDES:

- Om doelwitte te stel bied duidelikheid oor wat jy wil bereik en help jou om gefokus te bly op jou prioriteite. ✓
- Hulle gee jou iets om na te werk en gee 'n gevoel van doel en prestasie wanneer dit bereik word. ✓
- Dien as motivering. ✓
- Dit help jou om te bepaal hoe ver jy gekom het en areas vir verbetering te identifiseer. ✓
- Hou jou aanspreeklik vir jou eie doelwitte. ✓
- Doelwitte bevorder persoonlike groei, veerkragtigheid en selfvertroue. ✓
- Doelwitte help jou om take te prioritiseer en jou tyd effektief te bestuur. ✓
- Jy leer hoe om aan te pas en uitdagings te oorkom. ✓

1.2 Onderskei tussen deursettingsvermoë en volharding.

(2 x 2) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

Deursettingsvermoë is die kwaliteit om voortdurend ✓ 'n doel na te streef ten spyte van struikelblokke, terugslae of probleme, wat 'n standvastige toewyding, geduld en veerkragtigheid ✓ oor 'n lang tydperk toon, terwyl

Volharding die konsekwente en hardnekkige strewe na 'n doel is ✓, wat voortdurende inspanning, vasberadenheid en weiering om op te gee behels ✓ ten spyte van struikelblokke of teëspoed.

1.3 Noem VIER maniere hoe die media die waardes wat jy in verhoudings het, kan beïnvloed. (4 x 1) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN punt elk vir enige VIER van die volgende

- Die media beeld dikwels geïdealiseerde weergawes✓ van romantiese verhoudings uit, wat onrealistiese standaarde van liefde, romanse en intimiteit bied.
- Sekere mediavoorstellings kan toksiese gedrag✓ soos jaloesie, besitlikheid of beheersende gedrag in verhoudings normaliseer.
- Media vertoon dikwels tradisionele geslagstereotipes en rolverwagtinge✓ binne verhoudings. Vroue kan byvoorbeeld as passief of onderdanig uitgebeeld word, terwyl mans as dominant of emosioneel ver uitgebeeld word.
- Romantiese vertellings in die media volg dikwels voorspelbare storielyne.✓ Hierdie vertellings kan jou oortuigings beïnvloed oor hoe verhoudings moet ontvou, soos die idee van "liefde met die eerste oogopslag" of die idee dat konflik altyd lei tot 'n gelukkig-ooit-na-oplossing.
- Om oënskynlik perfekte verhoudings in die media te sien, kan lei tot gevoelens van ontoereikendheid of onsekerheid ✓ oor jou eie verhouding.
- Advertensies gebruik dikwels romantiese of seksuele beelde om produkte te verkoop, wat jou oortuigings subtiel kan beïnvloed oor hoe verhoudings en intimiteit gekoppel is aan materiële besittings of fisiese voorkoms.✓
- Dekking van glanspaartjies of beroemdes in verhoudings kan persepsies vorm van wat 'n suksesvolle of wenslike verhouding is. ✓
- Die media wat gesonde, respektvolle verhoudings uitbeeld, kan positiewe verhoudingswaardes versterk, terwyl blootstelling aan media met negatiewe of skadelike voorstellings die teenoorgestelde uitwerking kan hê.✓

1.4 Bespreek faktore in romantiese verhoudings wat nadelig vir 'n persoon se welstand kan wees. (4 x 2) (8)

Punte moet soos volg toegeken word vir VIER korrekte antwoorde: EEN punt vir 'n stelling en EEN punt vir 'n verduideliking

- Swak kommunikasie kan lei tot misverstande, onopgeloste konflikte en wrok gevoelens skep ✓ wat spanning kan verhoog en vertroue mettertyd kan erodeer. ✓
- Voortdurende argumente, onopgeloste geskille of aggressiewe gedrag kan ✓ 'n giftige atmosfeer binne die verhouding skep. Versuim om konflikte konstruktief aan te spreek, kan chroniese stres, angste en 'n gevoel van onsekerheid tot gevolg hê. ✓
- Gebrek aan vertroue ✓ as gevolg van oneerlikheid, ontrouheid of verraad, kan dit diepgaande emosionele nood veroorsaak en die stabiliteit van die verhouding ondermyn. ✓
- Verhoudings wat gekenmerk word deur beheer, manipulasie of mag wanbalanse ✓ kan emosioneel beledigend wees. Dit kan manifesteer deur taktieke soos aanhitsing, dwang en isolasie, wat lei tot gevoelens van waardeloosheid, angste en afhanklikheid van die manipulerende maat. ✓
- Onrealistiese verwagtinge ✓ oor die verhouding of mekaar kan tot teleurstelling en ontevredenheid lei. Dit kan die verhouding strem en bydra tot gevoelens van ontoereikendheid of wrok. ✓
- Gebrek aan persoonlike ruimte en outonomie ✓ kan individue versmoor, vasgevang of nie in staat wees om hul belange en doelwitte onafhanklik na te streef nie. ✓
- Finansiële stressors ✓ kan lei tot argumente, gevoelens van onsekerheid en algehele ontevredenheid, wat lei tot die einde van of 'n ongesonde verhouding. ✓
- Wanneer een of albei vennote nie in mekaar se emosionele behoeftes voorsien nie ✓, kan dit lei tot eensaamheid, depressie en 'n gevoel van losmaking ✓ van die verhouding.
- Dwelmmisbruik ✓ deur een of albei vennote kan die dinamika van 'n verhouding ernstig beïnvloed. Dit kan lei tot konflikte, vertrouenskwekies, finansiële spanning en selfs huishoudelike geweld. ✓
- Enige vorm van fisiese of seksuele geweld ✓ binne 'n verhouding kan veroorsaak dat slagoffers fisiese beserings, sielkundige trauma en gevoelens van skaamte of hulpeloosheid ervaar. ✓

1.5 Bespreek krities hoe doelwitte wat jou waardes weerspieël kan bydra tot 'n gevoel van vervulling en 'n duidelike lewensdoel. (2 x 4) (8)

Punte moet soos volg toegeken word

VIER punte vir TWEE goed verduidelikte antwoorde:

(EEN punt vir die STELLING, EEN punt vir die KWALIFISEERDER, EEN punt vir UITBREI, EEN punt vir die UITKOMS.)

- Dit gee jou duidelike rigting✓ waar jou waardes jou lei na jou mikpunte✓ wat resoneer met wat werklik vir jou saak maak. Hierdie duidelikheid help jou om jou pogings te prioritiseer✓ en besluite te neem wat in lyn is met jou waardes en beginsels. Jy vind dat jy met groter gemak en vertroue besluite neem ✓.
- Doelwitte wat ooreenstem met jou waardes motiveer jou✓ omdat dit vir jou betekenisvol is ✓. Jy is meer geneig om gedryf te word deur passie✓ en opregte belangstelling eerder as eksterne belonings of maatskaplike verwagtinge. Hierdie intrinsieke motivering skep 'n diep gevoel van tevredenheid in die nastrewing van jou doelwitte✓.
- Dit laat jou toe om met integriteit te leef✓ aangesien jy nie jou beginsels in gedrang bring of voorgee om iemand te wees✓ wat jy nie is nie. Hierdie belyning lei tot groter selfrespek en innerlike harmonie ✓ wat lei tot verhoogde selfrespek, selfvertroue en 'n sterker gevoel van identiteit.✓
- Hierdie doelwitte bied 'n gevoel van vervulling✓ omdat jy aktief bydra tot wat jy belangrik en die moeite werd ag✓ en nie deur eksterne druk beïnvloed word nie✓. Dit bring 'n diep gevoel van tevredenheid en doelgerigtheid ✓ in jou lewe.
- Hierdie doelwitte maak jou meer geneig om te volhard en terug te bons, ✓ aangesien jy veerkragtig is vir struikelblokke en terugslae✓, omdat jou waardes jou 'n sterk gevoel van rigting en toewyding gee ✓ wat daartoe lei dat 'n mens nie opgee totdat die doel bereik is nie✓.
- Dit het 'n positiewe impak op welstand✓ aangesien jy minder innerlike konflik en stres ervaar✓. Dit lei tot 'n groter gevoel van algehele geluk en vervulling ✓ op kort en lang termyn omdat jy getrou aan jouself is.✓

VRAAG 2:

2.1 Bespreek DRIE redes waarom jou digitale voetspoor vir jou skadelik kan wees wanneer jy vir 'n werk aansoek doen. (3x2)

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir stelling/feit, EEN punt vir kwalifiseerder)

- Jy kan bewyse hê van onvanpaste gedrag ✓ wat die onderneming nie goedkeur nie, en dit sal jou aansoek beïnvloed. ✓

- In jou verlede het jy dalk 'n foto van jouself geplaas wat as kompromieë beskou kan word. ✓ Die internet onthou en jare later kan dit steeds jou toepassing beïnvloed. ✓
- Jou profiel sal geskiedenis van indiensneming insluit en kan inligting bevat oor verhoudings binne jou vorige werkplekke✓ wat nie aanvaarbaar is met die maatskappy waarvoor jy wil werk nie. ✓

2.2 Identifiseer EEN reg, verantwoordelikheid en optrede wanneer verhoudings oor sosiale media gebou word. (3x1)

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir elke REG, VERANTWOORDELIKHEID en OPTREDE)

- Die reg tot privaatheid en dat almal nie jou profiel kan sien nie, maar dat jy jou vriende kan kies. ✓
- Verantwoordelikheid om die privaatheid van jou vriende te respekteer. ✓ Optrede om nie kommentaar op sosiale media te plaas wat in private vertroue aan jou vertel is nie. ✓ **2.3 Watter raad sal jy as graad 11-leerder wat die sosiale uitdagings van graad 8 oorleef het, gee aan iemand wat gevra is om naakfoto's te stuur. (2x2)**

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- Herinner hulle daaraan dat hul liggame hul eie is✓ en niemand het die reg om beelde van jou liggaam aan te vra nie. ✓ Herinner hulle daaraan dat hierdie beelde op sosiale media-platforms sal verskyn✓ en versprei sal word. Dit sal wees soos om in 'n winkelsentrum te stap. ✓

Dit is onwettig✓ en hulle kan in 'n hofsak beboet of aangekla word vir die verspreiding van seksueel eksplisiete materiaal. ✓ **2.4 Beskryf TWEE soorte sosialemediaplatforms wat tieners sou gebruik. Sluit voorbeelde in van hoe tieners hierdie platforms gebruik om verhoudings te bou. (2x2)**

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- Instagram-tieners plaas foto's en probeer om soveel 'likes' as moontlik te kry. ✓ Hierdie 'likes' dien as bevestiging. ✓ Snapchat- die doel is om soveel vriende as moontlik te kry om jou beelde te sien wat net 24 uur duur. ✓ Hierdie beelde wys die stukkies van jou lewe. ✓

VRAAG 3:

3.1 Gee EEN woord/term vir ELKEEN van die volgende beskrywings. Skryf net die woord/term langs die vraagnommer.

3.1.1 'n Skoolverlatingskwalifikasie in Suid-Afrika, algemeen bekend as die matrieksertifikaat.

- **NSC (✓) (kan nie matrieksertifikaat aanvaar nie aangesien hierdie woord in die vraag is)**

3.1.2 Assesserings vir eerstejaar-aansoekers na hoër onderwysinstellings, ontwerp om 'n skrywer se vermoë te meet om begrip van Akademiese Geletterdheid, Kwantitatiewe Geletterdheid en Wiskunde oor te dra.

- **NBT's / Nasionale Maatstawwe Toetse (✓)**

3.1.3 Die puntestelsel wat deur tersiêre instellings gebruik word om te bereken of jou matriekuitslae aan 'n spesifieke kursus se toelatingsvereistes voldoen.

- **APS/ Toelatingspuntetelling (✓)**

3.1.4 'n Amptelike dokument wat deur 'n opvoedkundige instelling toegeken word om te bewys dat iemand 'n studierigting suksesvol voltooi het.

- **Diploma / Graad / Gevorderde Sertifikaat / Hoër Sertifikaat / Hoër Diploma / Baccalaureusgraad / Hons-graad / MA-graad / PhD (✓)**

3.1.5 'n Beroepsvaardigheidsopleidingsorganisasie in Suid-Afrika wat verantwoordelik is vir die bestuur en skepping van leerplekke, internskappe, eenheidsgebaseerde vaardigheidsprogramme en vakleerlingskappe.

- **SETA (✓)**

(5x1) (5)

3.1 Verduidelik hoe 'n internskap verskil van 'n beurs.

(2x2)

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- Beurse word toegeken vir akademiese prestasie / jy moet jou goeie prestasie handhaaf ✓ terwyl internskap nie uitstekende akademiese prestasie benodig nie. ✓
 - Beurs bied finansiële hulp vir verdere studies - jy moet moontlik die geld wat aan jou gegee is, terugwerk. ✓ Internskap is werkplekgebaseerde ervaring vir spesifieke tyd en spesifieke maatskappy. ✓
- 3.2. Verduidelik hoe 'n internskap verskil van 'n leerderskap.**

(3x2)

Punte moet soos volg toegeken word:

(EEN punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- Leerderskap gee jou 'n beroepskwalifikasie wanneer jy suksesvol voltooi is✓terwyl internskap net 'n spesifieke opleiding onder toesig is. ✓Leerdenskap het twee dele opleiding en prakties✓ en internskap net prakties. ✓Leerdenskap word aan onopgeleide mense gegee✓ terwyl leerderskap aan opgeleide mense gegee word. ✓

3.3 Verskaf 'n graad 11-leerder DRIE tipes etiese gedrag wat hulle moet toon wanneer hulle in internskap, leerderskap of beursprogram is. (3x2)

**Punte moet soos volg toegeken word:
(EEN punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)**

- Wees gretig om te leer, ✓ beperk sosialisering met almal, want jy daar is om jouself te ontwikkel. ✓
- Wees betyds vir werk / klas, ✓ dit wys dat jy tyd kan bestuur en gedissiplineerd is. ✓
- Hou aan met jy akademiese / sportprestasie, ✓die kriteria waaraan die beurs toegeken is, moet nagekom word. ✓

3.4. Verduidelik die tipe slaag wat hierdie leerder behaal. (1x2)

**Punte moet soos volg toegeken word:
(Een punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)**

- Leerder slaag nie, ✓die leerder het twee vakke onder 30%.✓

3.5 Verduidelik aan die leerder die verskil tussen 'n universiteitskwalifikasie en 'n kwalifikasie aan 'n TVET-kollege. (2x2)

**Punte moet soos volg toegeken word:
(Een punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)**

- TVET-kolleges bied tipies beroepskwalifikasies en vakleerlingskappe aan. ✓Intussen bied universiteite hul studente nagraadse grade aan, wat gelykstaande is aan 'n baccalaureusgraad of meestersgraad✓.
- TVET-kolleges bied oor die algemeen praktiese, praktiese opleiding aan wat bedoel is om in spesifieke handel of industrie gebruik te word, ✓ terwyl universiteite gewoonlik 'n meer teoretiese en akademiese opleiding aanbied✓

VRAAG 4:

4.1 Bestudeer die bostaande prente en beantwoord die volgende vrae: (4x2) (8)

Punte moet soos volg toegeken word:

(Een punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

4.1.1 In Prent A, verduidelik wat die skêr en die woord 'Begroting' simboliseer.

- Soos in prent A gesien kan word, ✓ wil dit voorkom asof die skêr in die woord 'begroting' insny en dus na begrotingsbesnoeiing verwys. ✓
- Mense het hul begrotings gesny om vir naskoolse studies te spaar, ✓ veral as hulle nie 'n beurs kry nie. ✓
- Die lewe het so duur geword ✓ dat mense nie kan bekostig om na graad 12 vir verdere studies in te skryf nie. ✓
- Skêr wat die woord begroting sny, illustreer die vermindering van koste en besteding, ✓ om geld te bespaar om finansiële stabiliteit te verseker. ✓

4.1.2 In Prent B, verduidelik die term 'Beurs'.

- 'n Beurs is 'n bedrag geld wat aan studente toegeken word ✓ op grond van hul finansiële behoefte. ✓
- Dit word deur 'n opvoedkundige instansie aan die student verskaf en is soortgelyk aan studentelening, ✓ maar in hierdie geval hoef die geld nie afbetaal of teruggegee te word nie. ✓
- Daar moet aansoek gedoen word om beurse, met spesiale inagneming van diegene wat gebuk gaan onder die meeste swaarkry, ✓ sowel as groepe met lede wat ondervteenwoordig word en onderbediende sosiale groepe. ✓

4.1.3 In Prent A, sien jy 'n hoed en die geld. Wat is die betekenis daarvan?

- Die hoed beeld graduering van 'n leerinstansie uit. ✓
- Dit verwys na die studierigting waaruit jy graduateer. ✓
- Die geld verwys na die koste van die kursus waarin die student studeer. ✓
- Dit wys dat geld nodig is om verder te kan studeer en graduateer. ✓

4.1.4 Wat kan 'n student doen as hulle nie 'n beurs kry nie?

- Soek organisasies aanlyn om te leer watter van hulle beurse aanbied, ✓ wat jy nodig het om te kwalifiseer en hoe om aansoek te doen. ✓
- Om aansoek te doen vir 'n studentelening by 'n bank of finansiële instelling is nog 'n manier ✓ om die fooie af te betaal terwyl jy studeer. ✓
- Verskeie nie-winsgewende organisasies help om fondse in te samel vir onderwys en studente wat finansiële bystand benodig. ✓ Behoorlike navorsing moet gedoen word om bedrieglike praktyke te vermy. ✓

- Om 'n deeltydse werk te kry is ook 'n moontlikheid, ✓ tensy die student aanlyn studeer, dan kan hulle voltyds werk terwyl hy deeltys studeer. ✓

4.2 Wanneer 'n leerder besluit om 'n oorbruggingsjaar te neem, weens die gebrek aan finansies. Verduidelik TWEE strategieë wat gebruik kan word om hulle finansiële voor te berei, sodat hulle kan aansoek doen in die volgende jaar.

(2x2) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

(Een punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- **Werk en spaar:**
 - Soek vir voltydse werkseleenthede gedurende die oorbruggingsjaar. ✓ Dit kan wees in 'n veld wat verband hou met die leerder se toekomstige studies of enige beskikbare werk wat 'n stabiele inkomste verskaf. ✓
 - Neem 'n gedissiplineerde spaarbenadering aan deur 'n aansienlike deel van die verdienste opsy te sit. ✓ Skep 'n begroting om fondse toe te ken vir lewenskoste, onderwysspaargeld en 'n noodfonds. ✓
- **Internskappe**
 - Soek betaalde internskappe of koöperatiewe onderwysprogramme wat verband hou met die leerder se akademiese en loopbaanbelangstellers. ✓ Hierdie ervarings bied nie net waardevolle insigte in die veld nie, maar bied ook 'n bron van inkomste. ✓
 - Soek netwerkverbindings om potensiële internskapgeleenthede te ontdek. ✓ Netwerk kan deure na betaalde posisies oopmaak en die leerder se professionele ontwikkeling bevorder. ✓
- **Borgskappe**
 - Gebruik die oorbruggingsjaar om aktief na te vors en aansoek te doen vir beurse en toelaes. ✓ Baie organisasies, instellings en stigtings bied finansiële bystand aan studente wat hoër onderwys volg. ✓
 - Berei dwingende beursaansoeke voor deur prestasies, vrywilligerswerk en persoonlike doelwitte uit te lig. ✓ Wees proaktief om geleenthede te soek wat ooreenstem met die leerder se akademiese en buitemuurse profiel. ✓
- **Aanlyn vaardigheidsontwikkeling:**
 - Verken aanlyn leerplatforms om nuwe vaardighede aan te leer of bestaande te verbeter. ✓ Sommige platforms bied gratis kursusse aan, terwyl ander 'n beskeie fooi kan vereis. Opleiding kan moontlik indiensneeming verhoog. ✓
 - Gebruik verworwe vaardighede om deel te neem aan vryskut- of gig-ekonomie-werk. ✓ Platforms soos Upwork, Fiverr of TaskRabbit bied geleenthede om geld te verdien op grond van spesifieke vaardighede, en bied buigsaamheid en 'n kans om 'n portefeulje te bou. ✓

4.3 Wanneer daar aansoek gedoen word vir 'n beurs, word daar van die student verwag om 'n motiveringsbrief by te voeg ter ondersteuning van die aansoekvorm. Noem en verduidelik **DRIE** belangrike feite waarvan die beurs maatskappy ingelig moet word

om jou kanse te versterk om suksesvol te wees in jou aansoek.

(3x2) (6)

Punte moet soos volg toegeken word:

(Een punt vir stelling/feit en EEN punt vir kwalifiseerder)

- **Loopbaan doelwitte**

- Verwoord jou opvoedkundige en loopbaandoelwitte duidelik. Beskryf hoe die spesifieke kursus of program wat jy volg, ooreenstem met jou langtermyn-aspirasies. ✓ Dit help die beursverskaffer om die doel en potensiële impak van hul ondersteuning op jou akademiese en professionele reis te verstaan. ✓

- **Finansiële Behoeftes**

- Verskaf 'n gedetailleerde oorsig van jou huidige finansiële situasie, met die klem op enige uitdagings of beperkings wat jy in die gesig staar. Dit kan inligting oor jou gesin se finansiële omstandighede, persoonlike finansiële verantwoordelikhede of enige onvoorsiene finansiële probleme insluit. ✓ Wees spesifiek oor hoekom jy finansiële bystand nodig en hoe die beurs 'n beduidende verskil sal maak. ✓

- **Prestasies**

- Wys jou akademiese prestasies, soos grade, toekennings of lof. ✓ Beklemtoon jou toewyding aan jou studies en jou verbintenis tot die handhawing van hoë akademiese standaarde. ✓
- Noem enige buitemuurse aktiwiteite, leierskaprolle of gemeenskapsdiens waarby jy betrokke was. ✓ Dit help om jou afgeronde aard en jou vermoë om akademiese en nie-akademiese verantwoordelikhede te balanseer, te demonstreer. ✓

- **Persoonlike uitdagings:**

- As jy persoonlike uitdagings of struikelblokke in die gesig gestaar het wat dalk jou akademiese reis beïnvloed het, deel dit op 'n deurdagte en konstruktiewe manier. ✓ Dit kan gesondheidskwessies, gesinsomstandighede of ander ontberings insluit. ✓
- Beklemtoon hoe jy hierdie uitdagings oorkom het en toon jou veerkragtigheid en vasberadenheid om sukses te behaal. ✓ Beursverskaffers waardeer dikwels aansoekers wat die vermoë getoon het om te volhard in die aangesig van teëspoed. ✓

- 4.4 Noem en verduidelik **TWEE** moontlike befondsingsgeleenthede waarna studente kan soek om te verseker dat hulle vir finansiële bystand oorweeg kan word om verder te studeer.

(2x3)(6)

Punte moet soos volg toegeken word:

(Een punt vir stelling/feit, EEN punt vir kwalifiseerder en Een punt vir die uitkomst)

- **Beurse:**

- Meriete-gebaseerde studiebeurse: ✓ Baie instellings en private organisasies bied beurse aan gebaseer op akademiese prestasies, leierskapsvaardighede of ander meriete. ✓ Studente met uitstaande akademiese rekords, buitemuurse betrokkenheid of unieke talente kan in aanmerking kom vir meriete-gebaseerde beurse. ✓
- Sommige beurse word toegeken op grond van finansiële behoefte. ✓ Hierdie programme oorweeg die student se gesinsinkomste, finansiële verantwoordelikhede en ander faktore wat bydra tot finansiële beperkings. ✓ Die voltooiing van die Gratis Aansoek om Federale Studentehulp (FAFSA) of soortgelyke finansiële hulpvorme kan vereis word. ✓

- **Toekennings:**

- Regerings gee dikwels toelaes aan studente op grond van finansiële behoefte. ✓ Programme soos die Pell Grant in die Verenigde State is daarop gemik om lae-inkomste studente te ondersteun. ✓ Geskiktheid word bepaal deur faktore soos gesinsinkomste, huishoudelike grootte en die koste van onderwys. ✓
- Institusionele toelaes: Kolleges en universiteite kan hul eie toelaes aan studente bied. ✓ Dit kan behoefte- of meriete-gegrond wees, afhangende van die instelling se beleid. ✓ Studente moet by die finansiële hulpkantoor van hul gekose instansie nagaan vir beskikbare toekenningsgeleenthede. ✓

- **Werk-studieprogramme:**

- In sommige lande, insluitend die Verenigde State, bied die Federale Werkstudieprogram deeltydse werkseleenthede vir studente met finansiële behoefte. ✓ Werk is dikwels op die kampus of in die gemeenskap, ✓ wat studente in staat stel om geld te verdien om opvoedkundige uitgawes te dek terwyl hulle werkervaring opdoen wat verband hou met hul studieveld. ✓
- Sommige kolleges en universiteite het hul eie werkstudieprogramme. ✓ Dit kan buigsame werkseleenthede vir studente bied, ✓ wat hulle help om werk en akademiese verpligtinge te balanseer. ✓

- **Privaat Beurse**

- Baie maatskappye en stigtings verskaf beurse om studente te ondersteun ✓ wat spesifieke studierigtings of loopbaanrigtings volg. ✓ Hierdie beurse kan gekoppel wees aan internskapeleenthede of toekomstige indiensneming by die borgorganisasie. ✓

- **Niewinsorganisasies:**

- Verskeie niewinsorganisasies bied beurse aan studente met spesifieke agtergronde, belangstellings of doelwitte. ✓ Studente kan hierdie geleenthede verken deur navorsing oor organisasies ✓ wat relevant is tot hul studieveld of persoonlike agtergrond. ✓

VRAAG 5

5.1 Definieer die term *deursigtigheid* in 'n demokratiese samelewing.

(1 x 2) (2)

Punte moet as volg toegeken word:

TWEE punte (✓✓) vir 'n antwoord wat goed verduidelik is.

Deursigtigheid is...

- wanneer regeringsbesluite/aksies (✓) oop/toeganklik is vir die publiek. (✓)
- die oopheid van die regering (✓) in die deel van inligting met landsburgers. (✓)
- hoe die regering op 'n oop manier funksioneer (✓) wat die publiek toelaat om te sien hoe besluite geneem word. (✓)
- wanneer die publiek toegang het tot inligting (✓) oor regeringsprosesse/besteding. (✓)
- hoe burgers die aksies van die regering (✓) op 'n oop/eerlike manier kan monitor/verstaan. (✓)
- wanneer die regering geen inligting van die publiek weerhou nie (✓) deur alle relevante inligting met hulle te deel. (✓)
- wanneer besluite/beleide (✓) duidelik aan die publiek gekommunikeer word. (✓)
- regeringsprosesse (✓) wat sigbaar/verstaanbaar is vir burgers. (✓)

Enige TWEE van die bogenoemde antwoorde vir VIER punte elk.

5.2 Verduidelik TWEE maniere waarop lobbywerk die regering se besluitneming op plaaslike regeringsvlak kan beïnvloed.

(2 x 4)

Punte moet soos volg toegeken word:

VIER punte (✓✓✓✓) vir elke antwoord wat goed verduidelik is.

Lobbywerk kan...

- die direkte vergadering met raadslede/munisipale amptenare behels, (✓) terwyl hulle die bekommernisse van die gemeenskap/ondersteunende bewyse voorlê, (✓) wat amptenare kan oorreed om sekere kwessies te prioritiseer, (✓) en veranderinge aan munisipale beleide/begrotings/diensleweringplanne tot gevolg het. (✓)
- die indien van petisies/formele memorandums aan die munisipaliteit insluit, (✓) omdat hierdie dokumente die eise van die gemeenskap weerspieël, (✓) wat dus druk op raadslede plaas

om te reageer, (✓) wat besluite rakende dienslewering/plaaslike verordeninge kan beïnvloed. (✓)

- die gebruik van tradisionele/sosiale mediaplatforms behels om gemeenskapsbekommernisse uit te lig, (✓) aangesien verhoogde openbare bewustheid druk op plaaslike regering skep, (✓) en dus amptenare aanmoedig om op te tree, (✓) wat lei tot aanpassings aan besluite/vinniger dienslewering/reaksies. (✓)
- deur deelname aan munisipale vergaderings/openbare verhoor plaasvind, (✓) omdat dit hulle toelaat om hul sienings tydens die besluitnemingsproses te lig, (✓) en sodoende te verseker dat gemeenskapsbelange in ag geneem word, (✓) wat kan lei tot wysigings in plaaslike beleide/ontwikkelingsplanne. (✓)
- die aanbieding van navorsingsbevindinge/beleidsvoorstelle aan munisipale amptenare behels, (✓) aangesien bewysgebaseerde argumente gemeenskapsbehoeftes kan uitlig, (✓) wat besluitnemers kan oortuig om bestaande beleide te heroorweeg/wysig, (✓) en tot verbeterde dienslewering/beleidshervorming lei. (✓)
- die vorming van werksverhoudinge met plaaslike raadslede behels, (✓) omdat deurlopende kommunikasie dit moontlik maak om bekommernisse direk geopper te word, (✓) en sodoende die waarskynlikheid verhoog dat kwessies op die agenda geplaas word, (✓) wat munisipale besluite kan beïnvloed. (✓)
- die mobilisering van groot groepe inwoners insluit om 'n saak te ondersteun, (✓) aangesien sigbare openbare steun die waarde van die eis versterk, (✓) en dus druk op raadslede plaas om te reageer, (✓) wat moontlike veranderinge aan plaaslike besluite/prioriteite tot gevolg het. (✓)

Enige TWEE van die bogenoemde antwoorde vir VIER punte elk.

5.3 Evalueer of voorspraak 'n effektiewe instrument is om aanspreeklikheid in plaaslike regeringsdienslewering te verseker.

(2 x 4) (8)

Punte moet soos volg toegeken word:

VIER punte (✓✓✓✓) vir elke antwoord wat goed verduidelik is.

Voorspraak kan...

- toerekenbaarheid bevorder (✓) aangesien dit publieke bewustheid bevorder/druk op munisipale amptenare plaas om te reageer op dienslewering mislukkinge; (✓) alhoewel, dit minder effektief kan wees (✓) indien plaaslike regeringsamptenare hierdie eise ignoreer/misluk om korrektiewe maatreëls te implementeer. (✓)

- deursigtigheid bevorder (✓) omdat siviele gemeenskapsorganisasies munisipale besluite monitor/verduidelikings vereis; (✓) alhoewel, hul impak beperk kan wees (✓) indien daar 'n gebrek is aan politieke afdwing meganismes is. (✓)
- gemeenskappe bemagtig om deel te neem aan besluitnemingsprosesse (✓) aangesien dit aan inwoners 'n platform voorsien om kommernisse oor dienslewering te opper; (✓) maar die doeltreffendheid daarvan kan verminder word (✓) indien deelname laag is/gemeenskapsondersteuning tekort kom. (✓)
- munisipale beleid veranderinge beïnvloed (✓) aangesien georganiseerde groepe voorleggings/aanbevelings aan amptenare voorlê; (✓) alhoewel, hierdie voorleggings nie aangeneem mag word nie (✓) indien hulle in konflik is met die politieke/begroting prioriteite. (✓)
- toesig verbeter (✓) aangesien gemeenskapsorganisasies munisipale besteding/diensimpementering monitor; (✓) maar sonder afdwingmeganismes, (✓) mag amptenare nie die gevolge van swak prestasie dra nie. (✓)

Enige TWEE van die bogenoemde antwoorde vir VIER punte elk.